

Danyýel kitaby — segsen dördünji san

Laodikýa Adventizminiň dört nesliniň äşgär edilmegi: Mukaddes Kitapdaky parallellik we pygamberlik synagy arkaly bir syýahat

Jeff Pippenger
2024-02-17

Hakykat iki ýa-da üç şaýadyň güwäligi esasynda berkidilýär, we Hezekiýeliň sekizinji babyndaky dört nejisligiň Laodikeýa Adventizminiň dört nesli hökmünde ulanylmagynyň birnäçe şaýady bar. Öňki makalalarda Ylham kitabyň ikinji we üçünji bablaryndaky ýedi ybadathananyň diňe bir häzirkizaman Ysraýylynyň resullaryň döwründen dünýäniň ahyryna çenli bolan taryhyny däl, eýsem şol ýedi ybadathananyň gadymy Ysraýylyň Musanyň döwründen Mesihiň döwrüne çenli bolan taryhyny hem aňladýandygy kesgitlenipdi.

Efes ýygnagy hem irki hristian ýygnagyny, hem-de Musadan başlap Kazylaryň döwrüne çenli gadymy Ysraýyly aňladýardy. Smirna ýygnagy şägirtleriň döwründen başlap Rim imperatory Konstantine çenli bolan yzarlama döwrüni, şeýle hem her kimiň öz gözüne dogry görünen zady eden Kazylaryň döwrüni aňladýardy. Pergam ýygnagy Konstantinden başlap 538-nji ýylda papalygyň dikeldilmegine çenli bolan ylalaşyk döwrüni, şeýle hem gadymy Ysraýylyň Hudaýy ret edip, özüne patyşa saýlan we daş-töweregindäki butparaz patyşalyklar bilen hemişe ylalaşyga giden döwrüni aňladýardy. Ýezabel bilen häsiýetlendirilýän dördünji ýygnak bolan Týatira, 538-nji ýyldan 1798-nji ýyla çenli dowam eden papalyk hökümdarlygy döwrüni, şeýle hem gadymy Ysraýylyň Wawilonda ýetmiş ýyllyk ýesirlik döwrüni aňladýardy.

Şol dört ybadathana hem Adventizmiň dört neslini aňladýar, hem-de Ezekeiliň dört ýigrenç işiniň şol dört nesle tatbiq edilmegine şaýatlyk berýär. 1863-nji ýylyň gozgalaňy, Harunyň altyn öküz baradaky gozgalaňy bilen görkezilişi ýaly, gadymy Ysraýylyň birinji nesli arkaly şekillendirilipdi. Birinji nesil Efezdäki ybadathana berlen nesihaty öz içine alýar; ol ýerde Hudaýyň halkynyň ilkinji söýgüsini terk edendigi, toba edip, ilkinji söýgüsine dolanmalydygy görkezilýär. 1863-nji ýylda ilkinji söýgi, William Milleriň gymmatbaha daşlary (esas goýujy hakykatlar, aýratyn-da “ýedi wagt”) bilen aňladylşy ýaly, bir gyra goýuldy, we Hudaýyň halkyna dolanmak maslahat berildi.

Şeýle-de bolsa, saňa garşy az-kem zadym bar: sen ilkinji söýgiňi terk etdiň. Şonuň üçin haýsy ýagdaýdan gaçyp düşendigiňi ýatla, toba et we ilkinji işleriňi et; bolmasa, tiz saňa gelerin-de, eger toba etmeseň, çyraňy öz ýerinden aýrarn. Ylham 2:4, 5.

Milleritler Ýeremiýanyň “masgaralaýjylaryň ýygnagy” diýip atlandyran dinden dönük protestantizm bilen göreşipdiler hem-de görnüşiniň gelmegine sabyr bilen garaşypdylar, çünki ol gelende ýalan sözlemezd. “Masgaralaýjylaryň ýygnagy” Ýeroboamyň galp ybadatyna garşy ýazgaryşy beýan eden Ýahuda pygamberine ýalan sözlän garry pygamber arkaly şekillendirilipdi.

Men seniň işleriňi, zähmetiňi we sabyryňy bilýärim; seniň ýaman adamlara çydap bilmeýändigini-de bilýärim. Özlerini resul diýýän, emma beýle bolmadyk adamlary synap gördüň we olaryň ýalançylygyny ýüze çykardyň. Şeýle hem sen çydadyň, sabyr etdiň, Meniň

adym ugrunda zähmet çekdiň we ysgynsyzlanmadyň. Ylham 2:2, 3.

Smirnadaky ikinji ýygnak irki hristian ýygnagyndaky yzarlama döwrüni aňladýardy; ol hakykatdan hem şehit bolanlardan, şeýle hem mukaddes bolmadyk sebäpler bilen yzarlamany öz üstlerine getiren kâbir adamlardan ybaratdy. Şeýle hem ol gadymy Ysraýylda her kimiň öz gözüne dogry bolup görünen zady eden Kazylaryň döwrüni aňladýardy. 1888-nji ýylda başlanan pitne nesli Pygamberlik Ruhuna, şol sagadyň saýlanan ilçilerine hem-de Mukaddes Ruha garşy yzarlama döwrüni ýüze çykardy. Ol Laodikeýa Adventizminiň gadymy adamlarynyň, Kellogg, Prescott we Daniells ýaly adamlarda görşümüz ýaly, öz gözlerine dogry bolup görünen zady etmegi saýlan döwürlerini girizdi.

Şol döwürdäki az sanly wepalylylar, özlerini Ýehudy diýip yglan edýän, emma beýle bolmadyk bir gatlak bilen ölüm howply ruhy söweşde bolmalydylar. Rähberlik orunlaryna garamazdan, olar Şeýtanyň sinagogasyna degişlidiler; muny Waýtiň uýasy kâbirleriniň “gökden kowlan perişdeler tarapyndan” ugrukdyrylýandygyny anyklap görkezmegi hem tassyk edýär. Olar özlerini dana hasaplaýardylar, emma akmakdylar. Şol döwürde danalara hiç hili höküm edilmedi, tersine, ölüme çenli wepaly bolmaga höweslendiriş berildi. 1915-nji ýylda Waýtiň uýasynyň aýdan iň soňky sözleri şeýle boldy: “Men kimiň özüne ynanandygymy bilýäin,” çünki ol ölüme çenli wepaly bolupdy.

Men seniň işleriňi, jebri-jepalaryňy we garyplygyňy bilýäin, (emma sen baýsyň); hem-de özüni ýehudy diýýän, emma ýehudy bolman, Şeýtanyň sinagogasy bolan adamlaryň küpür sözlerini bilýäin. Çekmeli boljak zatlaryňdan hiç birinden gorkma: ine, synag edilmegiňiz üçin iblis siziň kâbiriňizi zyndana taşlar; we siz on gün jebir-jepa çekersiňiz. Ölüme çenli wepaly bol, şonda Men saňa ýaşajyň täjini bererin. Ylham 2:9, 10.

Pergamos ýygnagy imperator Konstantiniň döwründe hakykat bilen ýalňyşyň, butparazlyk bilen Hristiançylygyň arasyndaky ylalaşygy, şeýle hem patyşalaryň taryhynyň dowamynda gadymy Ysraýylda ýüze çykan ylalaşygy aňladýardy. Ol hakykat bilen ýalňyşyň garyndysyny aňladýardy; şeýle garyndy bolsa diňe ýalňyşlygy öndürüp biler. Ol 1919-njy ýyldaky Injil maslahatynda, “Mesihniň Taglymaty” atly kitabyň neşir edilmegi arkaly dönük protestantizmiň ýalan hoş habaryny has ýakyndan şöhlelendirýän bir Adventist habaryny döretmek maksady bilen görkezildi. Hut Adventizmiň üçünji neslinde hakykat babatda uly ylalaşyklar ýüze çykdy.

Bu, 1919-njy ýyldan başlap bolan şol nesilde, ýygnak Church Manual-y döreden ylalaşyga başlady. Bu, 1919-njy ýyldan başlap bolan şol nesilde, ýygnak saglyk hem-de din mekdepleriniň ikisinde-de akkreditasiýany talap eden ylalaşyga başlady. Hut şol nesilde häzirki zaman katolik esasly Mukaddes Kitaplara geçiş başlandy. Hut şol taryhda ýolbaşçylygyň aç-açan hristianlyga garşy bolan režimler bilen gatnaşyklary ýola goýmaga taýýarlygy ýüze çykdy.

Bu amal ABŞ-nyň taryhyndaky iň gazaply urşa çagyryljak ýygnakdaky ýaş ýigitler üçin has amatly netije gazanmak maksady bilen Laodikeýa ýolbaşçylygy Birleşen Ştatlaryň hökümeti bilen hukuk gatnaşyklaryny ýola goýanda, Raýat urşy döwründe öz körpelik çagynda dünýä inipdi; ol Birinji Jahan urşunyň başynda hem gaýtalandy, şol wagt Baş konferensiýanyň prezidenti A. G. Daniells Germaniýanyň hökümeti bilen gatnaşyga girip, Germaniýanyň ýaş ýigitleri harby gulluga

çağyrmagyna we mejbur edip gulluk etdirmesine, ýarag götermelerine hem-de Sabaty äsgermezlik etmegine öz makullamasyny berdi. Danielliň şol hereketi şu günki güne çenli bar bolan Ýedinji gün adventistleriniň Reform hereketiniň dürli bölünip çykan toparlaryny döreden bir aýrylyşyga sebäp boldy.

Şol ylalaşyk Gitleriň nasist Germaniýasy bilen dowam etdi, ondan soň hem Sowet Soýuzyny emele getiren milletler bilen, we bu gün hem Hytaý ýaly režimlerde heniz-de saklanyp gelinýär. Üçünji nesliň döwlet dolandyryşy bilen gatnaşygyna degişli şol ylalaşyk, Pergam ybadathanasynda nyşanlanan gadymy Ysraýyl patyşalarynyň we Konstantiniň ylalaşygy arkaly öňünden şekillendirilipdi. Şol döwür, şeýle hem, Preskottiň “Mesihniň Taglymaty” tarapyndan görkezilen parahatçylyk we howpsuzlyk baradaky galp hoş habar bilen onuň kilise dolandyryşy babatyndaky ylalaşygyny-da aňladýardy.

Men seniň işleriňi we nirede ýaşaýandygyňy bilýärim, ýagny Şeýtanyň tagtynyň ýerleşýän ýerinde; sen Meniň adymy berk tutýarsyň we Meniň imanymy inkär etmediň, hatda Antipas — Meniň wepaly şäheridim — araňyzda, Şeýtanyň ýaşaýan ýerinde öldürilen günlerde-de. Emma saňa garşy birnäçe zadym bar; sebäbi seniň araňda Bilgamyň taglymatyny saklaýanlar bar. Ol Balagy Ysraýyl ogullarynyň öňünde bütrediji duzak goýmagy, butlara hödürlenen zatlary iýmegi we zyna etmegi öwretdi. Ylham 2:13, 14.

Zyna General Konferensiýanyň, gerekli iş gatnaşyklaryny saklamak bahanasy bilen, nasist Germaniýasy we Sowet Soýuzy ýaly milletler bilen özüni deňleşdirmek işini görkezýär; şol bir wagtyň özünde bolsa, birleşen dürli düzgünleriniň yzarlamasyna sezewar bolan şol milletlerdäki wepaly imanlylary äsgermezlik edýär. Butlara hödürlenen iýmit bolsa, dinden çykan protestantçylygyň we katolikligiň ýalan metodologiýasyny alamatlandyrýardy; şol metodologiýa şol wagt Laodikiýa Adventizminiň uniwersitetlerinde pugta ornaşypdy, we olar din hem-de saglyk babatda dinden çykan metodologiýalaryň görkezmelerine boýun egmäge razy bolupdylar.

Isa üçünji nesliň ahyryny hem başlangyjyndaky ýaly suratlandyrdy, çünki Ol dördünji nesliň gelşini 1957-nji ýylda neşir edilen *Questions on Doctrine* kitabynyň çap edilmegi bilen belläp görkezdi; bu kitap hakykat bilen ýüz öwrülen Protestantizmiň hem-de Katolitsizmiň ýalňys düşüňjeleriniň arasynda bar bolan gutulyş babatdaky esasy tapawudy doly inkär etdi. Elbetde, bu kitapda birnäçe ýalňys taglymatlar bar, emma onuň düýp manysy boýunça aýdýan zady şudur: adam Ikinji Gelişde gudrat bilen üýtgedilýänçä, Mesihde ýeňişli ýaşamagyň mümkin däl digidir. Bu kitap ýigrimi baş gadymy adamyň güne baş egmeli bolan nesliniň başlangyjyny belläp berdi. Ýakynda geljek ýekşenbe kanuny wagtynda Laodikiýa Adventist ybadathanasynyň ýekşenbe günü ybadat etmegini kabul etmegine ýol açjak syýasy we dini düzüm bölekleri gelip ýetipdi.

Ezekieliň dördünji nejisligi dokuzynjy bapdaky az sanly wepalylar ýok ediji perişdeler öz işine başlamazdan biraz öň maňlaýlaryna möhür alnyp durkalar ýüze çykýar. Görnüş sekizinji babyň birinji aýatynda, altynjy ýylyň altynjy aýynyň başınjy gününde başlanýar. Görnüş güne tagzym edýänleriň üstüne höküm ýerine ýetirilmezinden bir gün öň başlanýar; günä tagzym etmek papalygyň häkimiýet nyşanydyr, onuň adynyň sany bolsa “666”-dyr.

Bir yüz kyrk dört müň adamyň möhürleniş işi 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabrynda, Yslamyň üçünjü betbagtçylygy tarapyndan ýerine ýetirilen ýer yüzüniň haýwanyna garşy hüjüm bilen başlandy. Şol hüjüm milletleri gazaplandyrdy we soňky ýagşyň gelendigini görkezdi. Emma soňky ýagşy diňe Yslamyň üç betbagtçylygynyň esasy hakykatdygyny görmek üçin Adventizmiň binýatlaryna yzyna alnyp baryljaklar tarapyndan tanalardy. Şol wagtda Ýeremiýanyň “rahatlyk” diýip atlandyryan zadyny (ýagny soňky ýagşy) görmek üçin köne ýollara yzyna alnyp barylanlar ýa üçünjü betbagtçylygyň surnaýyny çalan gözegçiler bolardylar, ýa-da surnaý sesine gulak asmakdan yüz öwren, şeýlelik bilen hem köne ýollarda ýöremekden yüz öwrenlerden bolardylar.

Soňra olar atalarynyň 1863-nji ýyldaky gozgalaň günäsi bilen synagdan geçirildiler. Hut şol bir wagtda Mesihniň dogrulygy baradaky habar geldi; bu bolsa “hakykatda iman arkaly aklanmak” bolupdy. Bu Jones bilen Waggoneriň Laodikiýa habarydy, şeýle hem bu üçünjü betbagtçylygyň yslamyň nyşany bolan (“boşanmaga ymtylýan gaharly atyň” nyşany) “dört ýelden” gelen Ýezekiliň öli, gurak süňkler baradaky habarydy. Soňra şol az sanly wepaly adamlar atalarynyň 1888-nji ýyldaky gozgalaň günäsi bilen synagdan geçirildiler; Ylhamyň on sekizinji babyndaky gudratly perişde, Nýu-Ýork şäheriniň beýik binalary ýykylanda, aşak inipdi, we Ylham kitabynyň on sekizinji baby, birinji aýatdan üçünjü aýada çenli ýerine ýetipdi.

Soňra olar ahyrky ýagşyň habarynyň tanalşy bilen synag edildi. Ahyrky ýagşy, öňki döwürlerde bolşy ýaly, Hudaýyň güýjüniň bir ýüze çykyşy bolup durýarmydy, ýa-da Hudaýyň güýjüniň ýüze çykmalary diňe geçmişte galanmydy? Şonda wepaly az sanly topar 1919-njy ýylda atalarynyň pitnesiniň gozgalaňy bilen synag edildi. Wepaly az sanly toparyň şol üç synagyň içinden nähili geçýändigini olaryň maňlaýlarynda Hudaýyň möhürini aljakdyklaryny ýa-da özlerini Laodikýa Adventizminiň ýigrimi baş ýaşulusy bilen bile güne sežde edip duran ýagdaýda tapjakdyklaryny kesgitleýär.

Laodikiýa Adventizminiň dört nesliniň ähli pitneleri 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabrynda öz garşylygyny tapýar. Işatanyň “gündogar ýeliniň günü” diýip atlandyran şol senesi bir yüz kyrk dört müň adamyň möhürleniş wagtynyň başlanmagyny belleýär, möhürleniş wagty bolsa belli bir döwürdir. Şol döwrüň soňy onuň başlangyjy arkaly şekillendirilip görkezildi, çünki Isa her bir zadyň ahyryny hemişe şol zadyň başlangyjy bilen şekillendirýär. Möhürleniş işiniň ahyrky hereketlerinde döwrüň başynda şekillendirilip görkezilen synaglar ýene-de bir gezek gaýtalanýar.

2001-nji ýylyň 11-nji sentýabrynda, Ezekiýeliň dört ýigrenji zadyny we Ylhamyň ikinji hem-de üçünjü baplaryndaky ilkinji dört ýygnakda görkezilişi ýaly, Laodikiýa Adventizminiň gozgalaňçylary tarapyndan başa barylmanyk synaglar gelip ýetdi; bu bolsa, Ýedinji gün Adventistidiklerini ykrar edýänler üçin, haýwanyň nyşanyna ýa-da Hudaýyň möhürine eltýän synag işiniň başlanandygyny alamatlandyrdy.

Laodikýa Adventizminiň ýolbaşçylygy özleriniň hileleriniň ýüplerine çolaşypdyr, we olar üçin, öňki özgertme hereketleri, şol sanda Adventizmiň ýüze çykmagyna getiren özgertme hereketi bilen görkezilişi ýaly, Hudaýyň güýjüniň ýüze çykyşynyň gaýtalanmagyny “tanamak” diýen zat tasdan mümkin däl. Gadymy adamlar Milleriň şaý-sepleri bilen aňladylýan taglymatlary galp teňňeler we şaý-sepler bilen garyşdyryp, üstüni basdylar. King James Injiliniň sandygy könelişen diliň

döwrüne degişli edilip, onuň ýerine günä adamsynyň sözlük ulgamy bilen beýan edilen häzirkî zaman dillerindäki Injiller goýuldy.

Gadymy adamlaryň haýsydyr biri ahyrky ýagyn habarynyň parahatçylyk we howpsuzlyk habary dældigi mümkinçiligine garamaga meýilli bolan bolsady, onda olar üçin geçmişdäki mukaddes taryhlarda Hudaýyň güýjüniň ýüze çykyşlarynyň hut ýüz kyrk dört münüň möhürlenmegini aýratyn kesgitleýändigini tanamak tas mümkin däl bolardy. Olar üçin mundan hem kyn bolan zat, ýüz kyrk dört münüň möhürlenmegini iň göni kesgitleýän mukaddes taryhlaryň Malakynyň üçünji babynda amala aşýan mukaddes taryhlardygyna düşünmekdir; çünki Malakynyň üçünji baby Ähtiň Habarçysynyň duýdansyz gelmegine ýol taýýarlaýan bir habarçynyň hemişe bardygyny görkezýär. Ol habarçy öz hyzmaty arkaly gelmese, öz taryhynda ýagynyň bolmajakdygyny batyrgaýlyk bilen jar eden pygamber Ylýas arkaly şekillendirilipdi.

Hezekieliň ýetmiş ýaşulysy özleriniň Rebbiň ybadathanasy bolýandyklary baradaky talaplarynyň esassyzdygyny kabul etmegi gülkünç hasap ederdiler; üstesine-de, bu talap hakykatda, edil üzüm bagynyň şol bagyň miwelerine laýyk miwe berýänlere berlşi ýaly, özlerinden ýüz öwrülip geçilýän bir halkyň talabyny aňladýardy. Üçünji Hasratyň habary, ýoly taýýarlaýan ilçisi, üzüm bagy baradaky aýdym — bularyň bary özleriniň bil baglan döp-dessurlaryna we adatlaryna garşy şaýatlyk edýär we soňky ýagşy tanamakda tas ýeňip bolmajak bir böwet bolup durýar.

Bir ýüz kyrk dört münüň möhürlenmeginiň tamamlanmagy, üçünji Wahyň Yslamyň ornuny “ykrar etdiklerini” öňe sürenler üçin şol bir synaglary ýüze çykarýar. Milleritleriň hereketini başlan “bilimiň artmagy” 1798-nji ýylda “ýedi döwrüň” ahyrynda başlady. Bir ýüz kyrk dört münüň hereketini başlan “bilimiň artmagy” 1989-njy ýylda şekillendirilen bir “ýedi döwrüň” (ýüz ýigirmi alty ýylyň) ahyrynda başlady. Barha güýjeýän mürteddigiň şol ýüz ýigirmi alty ýylynyň dowamynda Laodikiýa Adventizmi özüniň dördünji we ahyrky nesline ýetdi.

Millet ýa-da halk synag möhletiniň käsesini üçünji we dördünji nesilde doldurýar, we şol wagt indi ýetip geldi. Hiddekel derýasy bilen şekillendirilýän Daniýel kitabynyň “bilimiň artmagy” hem, synag möhleti tamamlanmazynyň edil öň ýanynda Isa Mesihniň Ylhamynyň möhri açylanda artýan bilimidir.

Danyýel kitabynyň soňky üç baby barada indiki makalada gürrüň ederis.

“Uly bulaşyklygyň we başagaýlygyň beýik derejä ýetjek günleri çalt ýakynlaşýar. Şeýtan perişde eşigine bürenip, mümkin bolsa, saýlananlaryň özlerini-de aldar. Taňrylar köp, rebler köp bolar. Her hili taglymatyň şemaly öser. ‘Ýalan at bilen atlandyrylýan ylma’ iň ýokary hormat goýýanlar şonda ýolbaşçy bolmazlar. Akyla, zehine ýa-da başarnyga bil baglanlar şonda hataryň başynda durmazlar. Olar nura laýyk gadam urmandylar. Özlerini wepasyz hökmünde görkezenlere şonda sürä ynanylmaz. Soňky dabaraly işde beýik adamlaryň juda az sanlysy gatnaşar. Olar öz-özünden kanagatlydyrlar, Hudaýdan garaşsyz ýaşaýarlar, şonuň üçin Ol olary ulanyp bilmez. Rebbe wepaly hyzmatkärler bar, olar sarsdyrylyş, synag döwründe aýan bolar. Häzir gizlin duran gymmatly janlar bar; olar Baalyň önünde dyz epmändirler. Size jemlenen güýçli şöhle bilen ýagty saçyp duran nura olar eýe bolmandylar. Emma gödek we özüne çekiji bolmadyk daşky görnüşiň astynda hakyky mesihi häsiýetiniň päk ýagtylygy äşgär

bolup biler. Gündiz biz asmana seredýäris, emma ýyllyzlary görmeýäris. Olar bardyr, asmanda berk ornaşandyr, ýöne göz olary saýgaryp bilmeýär. Gijäniň içinde bolsa olaryň hakyky şöhle saçyşyny görýäris.” Testimonies, 5-nji tom, 80, 81.